

Przyroda i kultura Jury Częstochowskiej

Śląsk

W dniach 3-4 maja br. w Olsztynie koło Częstochowy odbyło się „Pierwsze spotkanie ekologiczne”, zorganizowane przez częstochowski Ruch Inicjatyw Społeczno-Ekologicznych. Miało ono na celu promocję walorów przyrodniczo-kulturowych Jury Częstochowskiej. Podczas dwóch dni trwania imprezy miały miejsce wykłady, prelekcje, warsztaty terenowe, happening i wystawa dziecięcych prac plastycznych.

Widok z oddali na Wzgórze Zamkowe w Olsztynie i jego okolice. Fot. Krzysztof Mazurkiewicz

Gościem specjalnym imprezy był prof. Janusz Hereźniak, przyrodnik, pracownik Uniwersytetu Łódzkiego, autor m.in. książki „Rezerwaty przyrody Ziemi Częstochowskiej”. W swoim wystąpieniu przedstawił ideę utworzenia parku narodowego na cennych obszarach Jury Częstochowskiej, a także projekt europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000 na tym obszarze. Mówił o trudnościach związanych z powołaniem Jurajskiego Parku Narodowego – negatywnych reakcjach miejscowej ludności i władz samorządowych, często biorących się z niezajomości założeń samego projektu, a także z braku umiejętności dostrzeżenia walorów parku narodowego dla zrównoważonego rozwoju regionu.

Prof. Hereźniak scharakteryzował obszar projektowanego JPN, przywołał dane dotyczące jego powierzchni, zasięgu otuliny, podziału terenu parku w kontekście obszaru poszczególnych gmin. Omówił także szczegółowo walory przyrodnicze terenu, kwalifikujące go do objęcia najwyższą formą ochrony – osobliwy krajobraz z bogato rozwiniętą rzeźbą krasową, zbiorowiska roślinne reprezentowane przez ponad 30 wyróżnionych zespołów leśno-zaroślowych, muraw ciepłolubnych, piaskowych i naskalnych oraz zespoły pól uprawnych, bogatą i różnorodną florę (m.in. gatunki rzadkie i zagrożone wyginięciem, np. endemiczna przytulia krakowska, która rośnie tylko na Górze Zamkowej i okolicznych skalistych wzgórzach w Olsztynie; warzucha polska – od 1977 r. na stanowisku zastępczym w źródłach Zygmunta w Złotym Potoku, gdy zniszczone zostało jej pierwotne stanowisko na Pustyni Błędowskiej) oraz faunę (m.in. grupa endemicznych gatunków owadów jaskiniowych). Wspomniał także o istniejących na tym terenie rezerwach przyrody, m.in. „Sokole Góry” i „Parkowe”, a także projektowanych tego rodzaju formach ochrony, np. „Olsztyńskie Skały”, który miałyby objąć Górę Zamkową z ruinami XIV-wiecznego zamku oraz stanowisko przytulii

krakowskiej. Na zakończenie wystąpienia prof. Hereźniak, zwracając się bezpośrednio do mieszkańców Olsztyna, podkreślił wartość przyrodniczą tych terenów i zaapelował o podjęcie starań na rzecz utworzenia Jurajskiego Parku Narodowego, jako skutecznej formy ich ochrony.

Oprócz wykładu prof. Hereźniaka, podczas spotkania miało także miejsce wystąpienie Marceliego Antoniewicza, historyka i wykładowcy Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie, poświęcone dziejom zamku olsztyńskiego i historii okolic. Z kolei Cezary Bijak – leśnik, opowiedział zebranym o problemach ochrony przyrody.

Dariusz Matusiak z Pracowni prowadzi w Olsztynie warsztat *Dziki jest piękne*. Fot. Krzysztof Mazurkiewicz

Odbyły się także zajęcia w terenie: zorganizowaliśmy akcję sprzątnięcia rezerwatu „Sokole Góry” oraz Wzgórza Zamkowego, po czym nastąpił happening mający zwrócić uwagę na problem dewastacji przyrody przez zaśmiecanie – na olsztyńskim rynku rozłożyliśmy zebrane odpady i prowadziliśmy akcję informacyjną na temat tego, jak należy właściwie postępować ze śmieciami. W tym samym czasie na rynku prezentowana była wystawa plastycznych prac dzieci dotycząca ekologicznych zagrożeń regionu.

Na koniec całej imprezy odbył się natomiast warsztat terenowy pt. *„Dziki jest piękne – ochrona dzikiej przyrody”*, prowadzone w rezerwacie „Sokole Góry” przez Dariusza Matusiaka z Pracowni na rzecz Wszystkich Istot.

Całe wydarzenie miało na celu przybliżenie miejscowej ludności idei utworzenia Jurajskiego Parku Narodowego oraz zwrócenie uwagi na przyrodnicze i kulturowe wartości regionu.

Justyna Walenta

Kolumna „Śląsk” jest dofinansowana przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.